

॥ सौन्दर्यलहरी ॥

॥ आनन्दलहरी ॥

शिवः शक्त्या युक्तो यदि भवति शक्तः प्रभवितुम्
 न चेदेवं देवो न खलु कुशलः स्पन्दितुमपि।
 अतस्त्वामाराध्यां हरिहरविरिञ्चादिभिरपि
 प्रणन्तुं स्तोतुं वा कथमकृतपुण्यः प्रभवति ॥ १ ॥

तनीयांसं पांसुं तव चरणपङ्केरुहभवम्
 विरिञ्चिः सञ्चिन्वन् विरचयति लोकानविकलम्।
 वहत्येनं शौरिः कथमपि सहस्रेण शिरसाम्
 हरः सङ्घुद्यैनं भजति भसितोद्धूलनविधिम् ॥ २ ॥

अविद्यानामन्तस्तिमिर-मिहिरद्वीपनगरी
 जडानां चैतन्य-स्तबक-मकरन्द-स्रुतिझरी।
 दरिद्राणां चिन्तामणिगुणनिका जन्मजलधौ
 निमग्नानां दंष्ट्रा मुररिपु-वराहस्य भवती ॥ ३ ॥

त्वदन्यः पाणिभ्यामभयवरदो दैवतगणः
 त्वमेका नैवासि प्रकटितवराभीत्यभिनया।
 भयात् त्रातुं दातुं फलमपि च वाञ्छासमधिकम्
 शरण्ये लोकानां तव हि चरणावेव निपुणौ ॥ ४ ॥

हरिस्त्वामाराध्य प्रणतजनसौभाग्यजननीम्
 पुरा नारी भूत्वा पुररिपुमपि क्षोभमनयत्।
 स्मरोऽपि त्वां नत्वा रतिनयनलेह्येन वपुषा
 मुनीनामप्यन्तः प्रभवति हि मोहाय महताम् ॥ ५ ॥

धनुः पौषं मौर्वी मधुकरमयी पञ्च विशिखाः
 वसन्तः सामन्तो मलयमरुदायोधनरथः।
 तथाऽप्येकः सर्वं हिमगिरिसुते कामपि कृपाम्
 अपाङ्गात्ते लब्ध्वा जगादिदमनङ्गो विजयते ॥ ६ ॥

कणत्काञ्चीदामा करिकलभकुम्भस्तननता
 परिक्षीणा मध्ये परिणतशरच्चन्द्रवदना।
 धनुर्बाणान् पाशं सृणिमपि दधाना करतलैः
 पुरस्तादास्तां नः पुरमथितुराहोपुरुषिका ॥ ७ ॥

सुधासिन्धोर्मध्ये सुरविटपिवाटीपरिवृते
 मणिद्वीपे नीपोपवनवति चिन्तामणिगृहे।
 शिवाकारे मञ्चे परमशिवपर्यङ्कनिलयाम्
 भजन्ति त्वां धन्याः कतिचन चिदानन्दलहरीम् ॥ ८ ॥

महीं मूलाधारे कमपि मणिपूरे हुतवहम्
 स्थितं स्वाधिष्ठाने हृदि मरुतमाकाशमुपरि।
 मनोऽपि भ्रूमध्ये सकलमपि भित्वा कुलपथम्
 सहस्रारे पद्मे सह रहसि पत्या विहरसे ॥ ९ ॥

सुधाधारासारैश्चरणयुगलान्तर्विगलितैः
 प्रपञ्चं सिञ्चन्ती पुनरपि रसाम्नायमहसः।
 अवाप्य स्वां भूमिं भुजगनिभमध्युष्टवलयम्
 स्वमात्मानं कृत्वा स्वपिषि कुलकुण्डे कुहरिणि ॥ १० ॥

चतुर्भिः श्रीकण्ठैः शिवयुवतिभिः पञ्चभिरपि
 प्रभिन्नाभिः शम्भोर्नवभिरपि मूलप्रकृतिभिः।
 चतुश्चत्वारिशद्वसुदलकलाश्रत्रिवलय
 त्रिरेखाभिः सार्धं तव शरणकोणाः परिणताः ॥ ११ ॥
 त्वदीयं सौन्दर्यं तुहिनगिरिकन्ये तुलयितुम्
 कवीन्द्राः कल्पन्ते कथमपि विरिञ्चिप्रभृतयः।
 यदालोकौत्सुक्यादमरललना यान्ति मनसा
 तपोभिर्दुष्प्रापामपि गिरिशसायुज्यपदवीम् ॥ १२ ॥
 नरं वर्षीयांसं नयनविरसं नर्मसु जडम्
 तवापाङ्गालोके पतितमनुधावन्ति शतशः।
 गलद्वेणीबन्धाः कुचकलशविस्त्रस्तसिचया
 हठात् त्रुट्यत्काञ्च्यो विगलितदुकूला युवतयः ॥ १३ ॥
 क्षितौ षड्द्वाशद्-द्विसमधिकपञ्चाशदुदके
 हुताशे द्वाषष्टिश्चतुरधिकपञ्चाशदनिले।
 दिवि द्विष्वद्विशन्मनसि च चतुष्पष्टिरिति ये
 मयूखास्तेषामप्युपरि तव पादाम्बुजयुगम् ॥ १४ ॥
 शरज्ज्योत्स्नाशुद्धां शशियुतजटाजूटमुकुटाम्
 वरत्रासत्राणस्फटिकघुटिकापुस्तककराम्।
 सकृन्न त्वा नत्वा कथमिव सतां सन्निदधते
 मधुक्षीरद्राक्षामधुरिमधुरीणाः कणितयः ॥ १५ ॥

कवीन्द्राणां चेतःकमलवनबालातपरुचिम्
 भजन्ते ये सन्तः कतिचिदरुणामेव भवतीम्।
 विरिञ्चिप्रेयस्यास्तरुणतरश्चङ्गारलहरी
 गभीराभिर्वाग्भिर्विदधति सतां रञ्जनममी ॥ १६ ॥

सवित्रीभिर्वाचां शशिमणिशिलाभङ्गरुचिभिः
 वशिन्याद्याभिस्त्वां सह जननि सञ्चिन्तयति यः।
 स कर्ता काव्यानां भवति महतां भङ्गिरुचिभिः
 वचोभिर्वाग्देवीवदनकमलामोदमधुरैः ॥ १७ ॥

तनुच्छायाभिस्ते तरुणतरणिश्रीसरणिभिः
 दिवं सर्वामुर्वीमरुणिमनिमग्नां स्मरति यः।
 भवन्त्यस्य त्रस्यद्वनहरिणशालीननयनाः
 सहोर्वश्या वश्याः कति कति न गीर्वाणगणिकाः ॥ १८ ॥

मुखं बिन्दुं कृत्वा कुचयुगमधस्तस्य तदधो
 हरार्धं ध्यायेद्योहरमहिषि ते मन्मथकलाम्।
 स सद्यः सङ्क्षोभं नयति वनिता इत्यतिलघु
 त्रिलोकीमप्याशु भ्रमयति रवीन्दुस्तनयुगाम् ॥ १९ ॥

किरन्तीमङ्गेभ्यः किरणनिकुरुम्बामृतरसम्
 हृदि त्वामाधत्ते हिमकरशिलामूर्तिमिव यः।
 स सर्पाणां दर्पं शमयति शकुन्ताधिप इव
 ज्वरप्लुष्टान् दृष्ट्या सुखयति सुधाऽऽधारसिरया ॥ २० ॥

तटिल्लेखातन्वीं तपनशशिवैश्वानरमयीम्
 निषण्णां षण्णामप्युपरि कमलानां तव कलाम्।
 महापद्माटव्यां मृदितमलमायेन मनसा
 महान्तः पश्यन्तो दधति परमाह्लादलहरीम् ॥ २१ ॥

भवानि त्वं दासे मयि वितर दृष्टिं सकरुणाम्
 इति स्तोतुं वाञ्छन् कथयति भवानि त्वमिति यः।
 तदैव त्वं तस्मै दिशसि निजसायुज्यपदवीम्
 मुकुन्दब्रह्मेन्द्रस्फुटमुकुटनीराजितपदाम् ॥ २२ ॥

त्वया हत्वा वामं वपुरपरितृप्तेन मनसा
 शरीरार्धं शम्भोरपरमपि शङ्के हतमभूत्।
 यदेतत्त्वद्रूपं सकलमरुणाभं त्रिनयनम्
 कुचाभ्यामानघ्रं कुटिलशशिचूडालमुकुटम् ॥ २३ ॥

जगत्सूते धाता हरिरवति रुद्रः क्षपयते
 तिरस्कुर्वन्नेतत्स्वमपि वपुरीशस्तिरयति।
 सदापूर्वः सर्वं तदिदमनुगृह्णाति च शिवः
 तवाऽऽज्ञामालम्ब्य क्षणचलितयोर्भ्रूलतिकयोः ॥ २४ ॥

त्रयाणां देवानां त्रिगुणजनितानां तव शिवे
 भवेत् पूजा पूजा तव चरणयोर्या विरचिता।
 तथा हि त्वत्पादोद्वहनमणिपीठस्य निकटे
 स्थिता ह्येते शश्वन् मुकुलितकरोत्तंसमकुटाः ॥ २५ ॥

विरिञ्चिः पञ्चत्वं व्रजति हरिराप्नोति विरतिम्
 विनाशं कीनाशो भजति धनदो याति निधनम्।
 वितन्त्री माहेन्द्री विततिरपि सम्मीलित-दृशाम्
 महासंहारेऽस्मिन् विहरति सति त्वत्पतिरसौ ॥ २६ ॥

जपो जल्पः शिल्पं सकलमपि मुद्राविरचना
 गतिः प्रादक्षिण्यक्रमणमशनाद्याहुतिविधिः।
 प्रणामः संवेशः सुखमखिलमात्मार्पणदृशा
 सपर्यापर्यायस्तव भवतु यन्मे विलसितम् ॥ २७ ॥

सुधामप्यास्वाद्य प्रतिभयजरामृत्युहरिणीम्
 विपद्यन्ते विश्वे विधिशतमखाद्या दिविषदः।
 करालं यत्क्ष्वेलं कबलितवतः कालकलना
 न शम्भोस्तन्मूलं तव जननि ताटङ्कमहिमा ॥ २८ ॥

किरीटं वैरिञ्चं परिहर पुरः कैटभभिदः
 कठोरे कोटीरे स्वलसि जहि जम्भारिमकुटम्।
 प्रणम्रेष्वेतेषु प्रसभमुपयातस्य भवनम्
 भवस्याभ्युत्थाने तव परिजनोक्तिर्विजयते ॥ २९ ॥

स्वदेहोद्भूताभिर्घृणिभिरणिमाऽऽद्याभिरभितो
 निषेव्ये नित्ये त्वामहमिति सदा भावयति यः।
 किमाश्चर्यं तस्य त्रिनयनसमृद्धिं तृणयतो
 महासंवर्ताग्निर्विरचयति नीराजनविधिम् ॥ ३० ॥

चतुष्पष्ट्या तन्त्रैः सकलमतिसन्धाय भुवनम्
 स्थितस्तत् तत् सिद्धिप्रसवपरतन्त्रैः पशुपतिः ।
 पुनस्त्वन्निर्बन्धादखिलपुरुषार्थैकघटना
 स्वतन्त्रं ते तन्त्रं क्षितितलमवातीतरदिदम् ॥ ३१ ॥
 शिवः शक्तिः कामः क्षितिरेव रविः शीतकिरणः
 स्मरो हंसः शक्रस्तदनु च परामारहरयः ।
 अमी हल्लेखाभिस्तिसृभिरवसानेषु घटिता
 भजन्ते वर्णास्ते तव जननि नामावयवताम् ॥ ३२ ॥
 स्मरं योनिं लक्ष्मीं त्रितयमिदमादौ तव मनोः
 निधायैके नित्ये निरवधिमहाभोगरसिकाः ।
 भजन्ति त्वां चिन्तामणिगुणनिबद्धाक्षवल्याः
 शिवाऽग्नौ जुह्वन्तः सुरभिघृतधाराऽऽहुतिशतैः ॥ ३३ ॥
 शरीरं त्वं शम्भोः शशिमिहिरवक्षोरुहयुगम्
 तवाऽऽत्मानं मन्ये भगवति नवात्मानमनघम् ।
 अतः शेषः शेषीत्ययमुभयसाधारणतया
 स्थितः सम्बन्धो वां समरसपरानन्दपरयोः ॥ ३४ ॥
 मनस्त्वं व्योम त्वं मरुदसि मरुत्सारथिरसि
 त्वमापस्त्वं भूमिस्त्वयि परिणतायां न हि परम् ।
 त्वमेव स्वात्मानं परिणमयितुं विश्ववपुषा
 चिदानन्दाकारं शिवयुवति भावेन विभृषे ॥ ३५ ॥
 तवाऽऽज्ञाचक्रस्थं तपनशशिकोटिद्युतिधरम्
 परं शम्भुं वन्दे परिमिलितपार्श्वं परचिता ।
 यमाराध्यन् भक्त्या रविशशिशुचीनामविषये
 निरालोकेऽलोके निवसति हि भालोकभवने ॥ ३६ ॥

विशुद्धौ ते शुद्धस्फटिकविशदं व्योमजनकम्
 शिवं सेवे देवीमपि शिवसमानव्यवसिताम्।
 ययोः कान्त्या यान्त्या शशिकिरणसारूप्यसरणिम्
 विधूतान्तर्ध्वान्ता विलसति चकोरीव जगती ॥ ३७ ॥

समुन्मीलत् संवित् कमलमकरन्दैकरसिकम्
 भजे हंसद्वन्द्वं किमपि महतां मानसचरम्।
 यदालापादष्टादशगुणितविद्यापरिणतिः
 यदादत्ते दोषाद्-गुणमखिलमद्भ्यः पय इव ॥ ३८ ॥

तव स्वाधिष्ठाने हुतवहमधिष्ठाय निरतम्
 तमीडे संवर्तं जननि महतीं तां च समयाम्।
 यदालोके लोकान् दहति महति क्रोधकलिते
 दयाद्रां यदृष्टिः शिशिरमुपचारं रचयति ॥ ३९ ॥

तटित्त्वन्तं शक्त्या तिमिरपरिपन्थिस्फुरणया
 स्फुरन्नानारत्नाभरणपरिणद्धेन्द्रधनुषम्।
 तव श्यामं मेघं कमपि मणिपूरैकशरणम्
 निषेवे वर्षन्तं हरमिहिरतप्तं त्रिभुवनम् ॥ ४० ॥

तवाऽऽधारे मूले सह समयया लास्यपरया
 नवात्मानं मन्ये नवरसमहाताण्डवनटम्।
 उभाभ्यामेताभ्यामुदयविधिमुद्दिश्य दयया
 सनाथाभ्यां जज्ञे जनकजननीमज्जगदिदम् ॥ ४१ ॥

॥ सौन्दर्यलहरी ॥

गतैर्माणिक्यत्वं गगनमणिभिः सान्द्रघटितम्
 किरीटं ते हैमं हिमगिरिसुते कीर्तयति यः।
 स नीडेयच्छायाच्छुरणशबलं चन्द्रशकलम्
 धनुः शौनासीरं किमिति न निबध्नाति धिषणाम् ॥ ४२ ॥

धुनोतु ध्वान्तं नस्तुलितदलितेन्दीवरवनम्
 घनस्निग्धश्लक्ष्णं चिकुरनिकुरम्बं तव शिवे।
 यदीयं सौरभ्यं सहजमुपलब्धुं सुमनसो
 वसन्त्यस्मिन् मन्ये वलमथनवाटीविटपिनाम् ॥ ४३ ॥

तनोतु क्षेमं नस्तव वदनसौन्दर्यलहरी
 परीवाहस्रोतःसरणिरिव सीमन्तसरणिः।
 वहन्ती सिन्दूरं प्रबलकबरीभारतिमिर
 द्विषां बृन्दैर्बन्दीकृतमिव नवीनार्ककिरणम् ॥ ४४ ॥

अरालैः स्वाभाव्यादलिकलभसश्रीभिरलकैः
 परीतं ते वक्त्रं परिहसति पङ्केरुहरुचिम्।
 दरस्मरे यस्मिन् दशनरुचिकिञ्जल्करुचिरे
 सुगन्धौ माद्यन्ति स्मरदहनचक्षुर्मधुलिहः ॥ ४५ ॥

ललाटं लावण्यद्युतिविमलमाभाति तव यत्
 द्वितीयं तन्मन्ये मकुटघटितं चन्द्रशकलम्।
 विपर्यासन्यासादुभयमपि सम्भूय च मिथः
 सुधालेपस्यूतिः परिणमति राकाहिमकरः ॥ ४६ ॥

भ्रुवौ भुग्ने किञ्चिद्भुवनभयभङ्गव्यसनिनि
 त्वदीये नेत्राभ्यां मधुकररुचिभ्यां धृतगुणम्।
 धनुर्मन्ये सव्येतरकरगृहीतं रतिपतेः
 प्रकोष्ठे मुष्टौ च स्थगयति निगूढान्तरमुमे ॥ ४७ ॥

अहः सूते सव्यं तव नयनमर्कात्मकतया
 त्रियामां वामं ते सृजति रजनीनायकतया।
 तृतीया ते दृष्टिर्दरदलितहेमाम्बुजरुचिः
 समाधत्ते सन्ध्यां दिवसनिशयोरन्तरचरीम् ॥ ४८ ॥

विशाला कल्याणी स्फुटरुचिरयोध्या कुवलयैः
 कृपाधाराधारा किमपि मधुरा भोगवतिका।
 अवन्ती दृष्टिस्ते बहुनगरविस्तारविजया
 ध्रुवं तत्तन्नामव्यवहरणयोग्या विजयते ॥ ४९ ॥

कवीनां सन्दर्भस्तबकमकरन्दैकरसिकम्
 कटाक्षव्याक्षेपभ्रमरकलभौ कर्णयुगलम्।
 अमुञ्चन्तौ दृष्ट्वा तव नवरसास्वादतरलौ
 असूयासंसर्गादलिकनयनं किञ्चिदरुणम् ॥ ५० ॥

शिवे शृङ्गाराद्रा तदितरजने कुत्सनपरा
 सरोषा गङ्गायां गिरिशचरिते विस्मयवती।
 हराहिभ्यो भीता सरसिरुहसौभाग्यजननी
 सखीषु स्मेरा ते मयि जननि दृष्टिः सकरुणा ॥ ५१ ॥

गते कर्णाभ्यर्णं गरुत इव पक्ष्माणि दधती
 पुरां भेत्तुश्चित्तप्रशमरसविद्रावणफले।
 इमे नेत्रे गोत्राधरपतिकुलोत्तंसकलिके
 तवाकर्णाकृष्टस्मरशरविलासं कलयतः ॥ ५२ ॥

विभक्तत्रैवर्ण्यं व्यतिकरितलीलाञ्जनतया
 विभाति त्वन्नेत्रत्रितयमिदमीशानदयिते।
 पुनः स्रष्टुं देवान् द्रुहिणहरिरुद्रानुपरतान्
 रजः सत्त्वं बिभ्रत् तम इति गुणानां त्रयमिव ॥ ५३ ॥

पवित्रीकर्तुं नः पशुपतिपराधीनहृदये
 दयामित्रैर्नैत्रैरुणधवलश्यामरुचिभिः ।
 नदः शोणो गङ्गा तपनतनयेति ध्रुवममुम्
 त्रयाणां तीर्थानामुपनयसि सम्भेदमनघम् ॥ ५४ ॥

निमेषोन्मेषाभ्यां प्रलयमुदयं याति जगती
 तवेत्याहुः सन्तो धरणिधरराजन्यतनये।
 त्वदुन्मेषाज्जातं जगदिदमशेषं प्रलयतः
 परित्रातुं शङ्के परिहृतनिमेषास्तव दृशः ॥ ५५ ॥

तवापर्णे कर्णेजपनयनपैशुन्यचकिता
 निलीयन्ते तोये नियतमनिमेषाः शफरिकाः।
 इयं च श्रीर्बद्धच्छदपुटकवाटं कुवलयम्
 जहाति प्रत्यूषे निशि च विघटय्य प्रविशति ॥ ५६ ॥

दृशा द्राघीयस्या दरदलितनीलोत्पलरुचा
 दवीयांसं दीनं स्नपय कृपया मामपि शिवे।
 अनेनायं धन्यो भवति न च ते हानिरियता
 वने वा हर्म्ये वा समकरनिपातो हिमकरः ॥ ५७ ॥
 अरालं ते पालीयुगलमगराजन्यतनये
 न केषामाधत्ते कुसुमशरकोदण्डकुतुकम्।
 तिरश्चीनो यत्र श्रवणपथमुल्लङ्घ्य विलसन्
 अपाङ्गव्यासङ्गो दिशति शरसन्धानधिषणाम् ॥ ५८ ॥
 स्फुरद्गण्डाभोगप्रतिफलितताटङ्कयुगलम्
 चतुश्चक्रं मन्ये तव मुखमिदं मन्मथरथम्।
 यमारुह्य द्रुह्यत्यवनिरथम् अर्केन्दुचरणम्
 महावीरो मारः प्रमथपतये सज्जितवते ॥ ५९ ॥
 सरस्वत्याः सूक्तीरमृतलहरीकौशलहरीः
 पिबन्त्याः शर्वाणि श्रवणचुलुकाभ्यामविरलम्।
 चमत्कारश्लाघाचलितशिरसः कुण्डलगणो
 झणत्कारैस्तारैः प्रतिवचनमाचष्ट इव ते ॥ ६० ॥
 असौ नासावंशस्तुहिनगिरिवंशध्वजपटि
 त्वदीयो नेदीयः फलतु फलमस्माकमुचितम्।
 वहत्यन्तर्मुक्ताः शिशिरकरनिश्वासगलितम्
 समृद्ध्या यस्तासां बहिरपि च मुक्तामणिधरः ॥ ६१ ॥
 प्रकृत्याऽऽरक्तायास्तव सुदति दन्तच्छदरुचैः
 प्रवक्ष्ये सादृश्यं जनयतु फलं विद्रुमलता।
 न बिम्बं त्वद्विम्बप्रतिफलनरागादरुणितम्
 तुलामध्यारोढुं कथमिव विलज्जेत कलया ॥ ६२ ॥

स्मितज्योत्स्नाजालं तव वदनचन्द्रस्य पिबताम्
 चकोराणामासीदतिरसतया चञ्चुजडिमा ।
 अतस्ते शीतांशोरमृतलहरीमाम्लरुचयः
 पिबन्ति स्वच्छन्दं निशि निशि भृशं काञ्जिकधिया ॥ ६३ ॥

अविश्रान्तं पत्युर्गुणगणकथाऽऽग्नेडनजपा
 जपापुष्पच्छाया तव जननि जिह्वा जयति सा ।
 यदग्रासीनायाः स्फटिकदृषदच्छच्छविमयी
 सरस्वत्या मूर्तिः परिणमति माणिक्यवपुषा ॥ ६४ ॥

रणे जित्वा दैत्यानपहतशिरस्त्रैः कवचिभिः
 निवृत्तैश्चण्डांशत्रिपुरहरनिर्माल्यविमुखैः ।
 विशाखेन्द्रोपेन्द्रैः शशिविशदकर्पूरशकला
 विलीयन्ते मातस्तव वदनताम्बूलकबलाः ॥ ६५ ॥

विपञ्च्या गायन्ती विविधमपदानं पशुपतेः
 त्वयाऽऽरब्धे वक्तुं चलितशिरसा साधुवचने ।
 तदीयैर्मार्धुर्यैरपलपिततन्त्रीकलरवाम्
 निजां वीणां वाणी निचुलयति चोलेन निभृतम् ॥ ६६ ॥

कराग्रेण स्पृष्टं तुहिनगिरिणा वत्सलतया
 गिरीशेनोदस्तं मुहुरधरपानाकुलतया ।
 करग्राह्यं शम्भोर्मुखमुकुरवृन्तं गिरिसुते
 कथङ्कारं ब्रूमस्तव चुबुकमौपम्यरहितम् ॥ ६७ ॥

भुजाश्लेषान् नित्यं पुरदमयितुः कण्टकवती
 तव ग्रीवा धत्ते मुखकमलनालश्रियमियम्।
 स्वतः श्वेता कालागरुबहुलजम्बालमलिना
 मृणालीलालित्यम् वहति यदधो हारलतिका ॥ ६८ ॥
 गले रेखास्तिस्त्रो गतिगमकगीतैकनिपुणे
 विवाहव्यानद्धप्रगुणगुणसङ्घाप्रतिभुवः ।
 विराजन्ते नानाविधमधुररागाकरभुवाम्
 त्रयाणां ग्रामाणां स्थितिनियमसीमान इव ते ॥ ६९ ॥
 मृणालीमृद्वीनां तव भुजलतानां चतसृणाम्
 चतुर्भिः सौन्दर्यं सरसिजभवः स्तौति वदनैः।
 नखेभ्यः सन्त्रस्यन् प्रथममथनादन्यकरिपोः
 चतुर्णां शीर्षाणां सममभयहस्तार्पणाधिया ॥ ७० ॥
 नखानामुद्योतैर्नवनलिनरागं विहसताम्
 कराणां ते कान्तिं कथय कथयामः कथमुमे।
 कयाचिद्वा साम्यं भजतु कलया हन्त कमलम्
 यदि क्रीडल्लक्ष्मीचरणतललाक्षारसचणम् ॥ ७१ ॥
 समं देवि स्कन्दद्विपवदनपीतं स्तनयुगम्
 तवेदं नः खेदं हरतु सततं प्रस्रुतमुखम्।
 यदालोक्याशङ्काऽऽकुलितहृदयो हासजनकः
 स्वकुम्भौ हेरम्बः परिमृशति हस्तेन झटिति ॥ ७२ ॥

अमू ते वक्षोजावमृतरसमाणिक्यकुतुषौ
 न सन्देहस्पन्दो नगपतिपताके मनसि नः ।
 पिबन्तौ तौ यस्मादविदितवधूसङ्गरसिकौ
 कुमारावद्यापि द्विरदवदनक्रौञ्चदलनौ ॥ ७३ ॥

वहत्यम्ब स्तम्बेरमदनुजकुम्भप्रकृतिभिः
 समारब्धां मुक्तामणिभिरमलां हारलतिकाम् ।
 कुचाभोगो बिम्बाधररुचिभिरन्तः शबलिताम्
 प्रतापव्यामिश्रां पुरदमयितुः कीर्तिमिव ते ॥ ७४ ॥

तव स्तन्यं मन्ये धरणिधरकन्ये हृदयतः
 पयःपारावारः परिवहति सारस्वतमिव ।
 दयावत्या दत्तं द्रविडशिशुरास्वाद्य तव यत्
 कवीनां प्रौढानामजनि कमनीयः कवयिता ॥ ७५ ॥

हरक्रोधज्वालाऽऽवलिभिरवलीढेन वपुषा
 गभीरे ते नाभीसरसि कृतसङ्गो मनसिजः ।
 समुत्तस्थौ तस्मादचलतनये धूमलतिका
 जनस्तां जानीते तव जननि रोमावलिरिति ॥ ७६ ॥

यदेतत् कालिन्दीतनुतरतरङ्गाकृति शिवे
 कृशे मध्ये किञ्चिज्जननि तव तद्भाति सुधियाम् ।
 विमर्दादन्योऽन्यं कुचकलशयोरन्तरगतम्
 तनूभूतं व्योम प्रविशदिव नाभिं कुहरिणीम् ॥ ७७ ॥

स्थिरो गङ्गावर्तः स्तनमुकुलरोमावलिलता
 निजावालं कुण्डं कुसुमशरतेजोहुतभुजः ।
 रतेर्लीलागारं किमपि तव नाभिर्गिरिसुते
 बिलद्वारं सिद्धेर्गिरिशनयनानां विजयते ॥ ७८ ॥

निसर्गक्षीणस्य स्तनतटभरेण क्लमजुषो
 नमन्मूर्तेर्नारीतिलक शनकैस्त्रुट्यत इव।
 चिरं ते मध्यस्य त्रुटिततटिनीतीरतरुणा
 समावस्थास्थेभ्यो भवतु कुशलं शैलतनये ॥ ७९ ॥

कुचौ सद्यःस्विद्यत्तटघटितकूर्पासभिदुरौ
 कषन्तौ दोर्मूले कनककलशाभौ कलयता।
 तव त्रातुं भङ्गादलमिति वलग्नं तनुभुवा
 त्रिधा नद्धं देवि त्रिवलि लवलीवल्लिभिरिव ॥ ८० ॥

गुरुत्वं विस्तारं क्षितिधरपतिः पार्वति निजात्
 नितम्बादाच्छिद्य त्वयि हरणरूपेण निदधे।
 अतस्ते विस्तीर्णो गुरुरयमशेषां वसुमतीम्
 नितम्बप्राग्भारः स्थगयति लघुत्वं नयति च ॥ ८१ ॥

करीन्द्राणां शुण्डान् कनककदलीकाण्डपटलीम्
 उभाभ्यामूरुभ्यामुभयमपि निर्जित्य भवति।
 सुवृत्ताभ्यां पत्युः प्रणतिकठिनाभ्यां गिरिसुते
 विधिज्ञे जानुभ्यां विबुधकरिकुम्भद्वयमसि ॥ ८२ ॥

पराजेतुं रुद्रं द्विगुणशरगर्भौ गिरिसुते
 निषङ्गौ जङ्घे ते विषमविशिखो बाढमकृत।
 यदग्रे दृश्यन्ते दश शरफलाः पादयुगली
 नखाग्रच्छद्मानः सुरमकुटशाणैकनिशिताः ॥ ८३ ॥

श्रुतीनां मूर्धानो दधति तव यौ शेखरतया
 ममाप्येतौ मातः शिरसि दयया धेहि चरणौ।
 ययोः पाद्यं पाथः पशुपतिजटाजूटतटिनी
 ययोर्लाक्षालक्ष्मीररुणहरिचूडामणिरुचिः ॥ ८४ ॥

नमोवाकं ब्रूमो नयनरमणीयाय पदयोः
 तवास्मै द्वन्द्वाय स्फुटरुचिरसालक्तकवते।
 असूयत्यत्यन्तं यदभिहननाय स्पृहयते
 पशूनामीशानः प्रमदवनकङ्कलितरवे ॥ ८५ ॥

मृषा कृत्वा गोत्रस्खलनमथ वैलक्ष्यनमितम्
 ललाटे भर्तारं चरणकमले ताडयति ते।
 चिरादन्तःशल्यं दहनकृतमुन्मूलितवता
 तुलाकोटिकाणैः किलिकिलितमीशानरिपुणा ॥ ८६ ॥

हिमानीहन्तव्यं हिमगिरिनिवासैकचतुरौ
 निशायां निद्राणां निशि चरमभागे च विशदौ।
 वरं लक्ष्मीपात्रं श्रियमतिसृजन्तौ समयिनाम्
 सरोजं त्वत्पादौ जननि जयतश्चित्रमिह किम् ॥ ८७ ॥

पदं ते कीर्तीनां प्रपदमपदं देवि विपदाम्
 कथं नीतं सद्भिः कठिनकमठीकर्परतुलाम्।
 कथं वा बाहुभ्यामुपयमनकाले पुरभिदा
 यदादाय न्यस्तं दृषदि दयमानेन मनसा ॥ ८८ ॥

नखैर्नाकस्त्रीणां करकमलसङ्कोचशशिभिः
 तरूणां दिव्यानां हसत इव ते चण्डि चरणौ ।
 फलानि स्वःस्थेभ्यः किसलयकराग्रेण ददताम्
 दरिद्रेभ्यो भद्रां श्रियमनिशमहाय ददतौ ॥ ८९ ॥
 ददाने दीनेभ्यः श्रियमनिशमाशानुसदृशीम्
 अमन्दं सौन्दर्यप्रकरमकरन्दं विकिरति ।
 तवास्मिन् मन्दारस्तबकसुभगे यातु चरणे
 निमज्जन् मज्जीवः करणचरणः षड्वरणताम् ॥ ९० ॥
 पदन्यासक्रीडापरिचयमिवारब्धुमनसः
 स्वलन्तस्ते खेलं भवनकलहंसा न जहति ।
 अतस्तेषां शिक्षां सुभगमणिमञ्जीररणित-
 च्छलादाचक्षाणं चरणकमलं चारुचरिते ॥ ९१ ॥
 गतास्ते मञ्चत्वं द्रुहिणहरिरुद्रेश्वरभृतः
 शिवः स्वच्छच्छायाघटितकपटप्रच्छदपटः ।
 त्वदीयानां भासां प्रतिफलनरागारुणतया
 शरीरी शृङ्गारो रस इव दृशां दोग्धि कुतुकम् ॥ ९२ ॥
 अराला केशेषु प्रकृतिसरला मन्दहसिते
 शिरीषाभा चित्ते दृषदुपलशोभा कुचतटे ।
 भृशं तन्वी मध्ये पृथुरुरसिजारोहविषये
 जगत्त्रातुं शम्भोर्जयति करुणा काचिदरुणा ॥ ९३ ॥
 कलङ्कः कस्तूरी रजनिकरबिम्बं जलमयम्
 कलाभिः कर्पूरैर्मरकतकरण्डं निबिडितम् ।
 अतस्त्वद्भोगेन प्रतिदिनमिदं रिक्तकुहरम्
 विधिर्भूयो भूयो निबिडयति नूनं तव कृते ॥ ९४ ॥

पुरारातेरन्तःपुरमसि ततस्त्वच्चरणयोः
 सपर्यामर्यादा तरलकरणानामसुलभा ।
 तथा ह्येते नीताः शतमखमुखाः सिद्धिमतुलाम्
 तव द्वारोपान्तस्थितिभिरणिमाद्याभिरमराः ॥ ९५ ॥

कलत्रं वैधात्रं कति कति भजन्ते न कवयः
 श्रियो देव्याः को वा न भवति पतिः कैरपि धनैः ।
 महादेवं हित्वा तव सति सतीनामचरमे
 कुचाभ्यामासङ्गः कुरवकतरोरप्यसुलभः ॥ ९६ ॥

गिरामाहुर्देवीं द्रुहिणगृहिणीमागमविदो
 हरेः पत्नीं पद्मां हरसहचरीमद्रितनयाम् ।
 तुरीया काऽपि त्वं दुरधिगमनिःसीममहिमा
 महामाया विश्वं भ्रमयसि परब्रह्ममहिषि ॥ ९७ ॥

कदा काले मातः कथय कलितालक्तकरसम्
 पिबेयं विद्यार्थी तव चरणनिर्णेजनजलम् ।
 प्रकृत्या मूकानामपि च कविताकारणतया
 कदा धत्ते वाणीमुखकमलताम्बूलरसताम् ॥ ९८ ॥

सरस्वत्या लक्ष्म्या विधिहरिसपत्नो विहरते
 रतेः पातिव्रत्यं शिथिलयति रम्येण वपुषा ।
 चिरं जीवन्नेव क्षपितपशुपाशव्यतिकरः
 परानन्दाभिरव्यं रसयति रसं त्वद्भजनवान् ॥ ९९ ॥

प्रदीपज्वालाभिर्दिवसकरनीराजनविधिः
 सुधासूतेश्चन्द्रोपलजललवैरर्घ्यरचना ।
 स्वकीयैरम्भोभिः सलिलनिधिसौहित्यकरणम्
 त्वदीयाभिर्वाग्भिस्तव जननि वाचां स्तुतिरियम् ॥ १०० ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
सौन्दर्यलहरी सम्पूर्णा ॥

समानीतः पद्भ्यां मणिमुकुरतामम्बरमणिः
भयादास्यादन्तःस्तिमितकिरणश्रेणिमसृणः ।
दधाति त्वद्वक्त्रप्रतिफलनमश्रान्तविकचम्
निरातङ्गं चन्द्रान्निजहृदयपङ्केरुहमिव ॥

समुद्भूतस्थूलस्तनभरमुरश्चारु हसितम्
कटाक्षे कन्दर्पः कतिचन कदम्बद्युति वपुः ।
हरस्य त्वद्भ्रान्तिं मनसि जनयन्तः समयिनो
भवत्या ये भक्ताः परिणतिरमीषामियमुमे ॥

निधे नित्यस्मेरे निरवधिगुणे नीतिनिपुणे
निराघाटज्ञाने नियमपरचित्तैकनिलये ।
नियत्या निर्मुक्ते निखिलनिगमान्तस्तुतपदे
निरातङ्गे नित्ये निगमय ममापि स्तुतिमिमाम् ॥

This stotra can be accessed in multiple scripts at:

http://stotrasamhita.net/wiki/Saundarya_Lahari. This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

Facebook: <http://facebook.com/StotraSamhita>

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>